

Blomman i Steninge.

Thomasson, Pehr,

59 C Br.

National Library
of Sweden

Roman
No.
(B)

BLOMMA I STENING

PENNRITNING

AF

PEHR THOMASSON.

STOCKHOLM,
C. H. FAHLSTEDTS BOKHANDEL.

1869.

Pris: 50 öre.

BLOMMAN I STENINGE

STENINGE

LEIS THOMASON

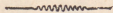
STENINGE
STENINGE

BLOMMAN I STENINGE.

PENNRITNING

AF

PEHR THOMASSON.

STOCKHOLM,
C. H. FAHLSTEDTS BOKHANDEL.

BLOMMAN I STENINGE.

RENNING

RETT THOMASON.

STOCKHOLM.

Stockholm, tryckt hos A. L. Norman, 1869.

Det var på sensommaren, eller vid den tiden, då ängarne för längesedan voro afmejade, sädesfalten skördade och då daggen om morgnarna började blifva kall och frusen. Inne i skogen lyste lingonen redan rubinröda på mossan.

En ung flicka med ett fagert ansigte och ett mjukt, böljande hår under den hemmaväfda, blårutiga bomullsduken gick ensam derinne. På armen bar hon en korg och i ena handen höll hon ett bleckstop. Oförtrutet och utan afbrott sysselsatte hon sig med att afplocka de vackra bären. Så snart hon fått bleckmättet fylldt, tömde hon det i korgen och började så på nytt sitt arbete.

Plötsligt kände hon, att någon bakom henne ryckte henne i kjorteln. Hon spratt till, vände sig häftigt om, och rodnade ända till härfästet.

— Jag skrämde dig, Greta, tror jag. Förlåt mig, det vill jag inte, — yttrade den person, som så oförmodadt kommit och stört flickan i hennes sysselsättning.

Det var en ung man ur herreklassen. Han var klädd i jagtdrägt, med bössa på axeln och byxorna nedstoppade i de höga stöfvelskaften.

— Ser du, Greta, — fortfor han, — jag har legat och hvilat mig en stund bakom buskarne der-

borta. Du såg mig inte, och därför tyckte jag det var så roligt att kunna öfverraska dig.

Men Greta svarade inte ett ord. Hon gjorde blott en knyck på nacken, vände sig bort och var färdig att gå, då han ånyo frågade henne:

— Kan jag inte få hjälpa dig att plocka lingon? Det skall gå så raskt, så.

Med dessa ord slängde han bössan från axeln och gjorde sig fri och ledig, för att så mycket raskare kunna hjälpa henne.

— Gör sig inte besvär. Ingalunda passar det patron att hjälpa mig.

— Var inte elak, Greta!

Han såg på henne med en känslovarm blick och fattade hennes hand, den han tryckte emellan sina båda. Men då blef Greta ännu mera misslynt och ryckte sin hand ifrån honom.

— Patron gör mig både bedröfvad och ond, om han ser på mig på det der viset! — utbrast hon.

— Hvarföre skall du vara så butter och tvär emot mig, Greta, då du vet att jag håller af dig så innerligt?

— Nej, nu vill jag inte höra ett ord mera ... går inte patron, så ...

— Så, hvad gör du då? Hör mig bara ett ögonblick, se'n skall du få gå, lita på det.

— Jag litar inte alls på patron, för han har aldrig hållit hvad han lofvat mig.

— Ja, men nu, Greta ...

— Nu skall patron hålla sin lofven, menar han, — skrattade Greta. — Jo, det är just en att lita på! Nej tack, Greta är inte så enfaldig heller, att hon lyssnar till sådant der tokprat.

Och ånyo skrattade hon, så att de perlehvita tänderna glänste fram emellan purpurläpparne. Der-efter neg hon siratligt, nickade med hufvudet nådigt och skyndade bort, utan att se sig om.

— Greta! . . .

Men "patronen" fick stå ohördan. Förargad kastade han bössan öfver axeln och mumlade:

— Nå ja, den dagen skall väl ändå komma, när hon inte springer ifrån mig. Dess mera motstånd, ju mera ihärdighet! Trägen vinner. Dufvan skall fångas och vingarne klippas, så att hon inte längre kan flyga bort.

Greta hade inte gått så långt. Hon hade stannat bakom några träd, utan att den efterhängsne älskaren märkte det. Der stod hon så länge, till dess hon sett honom försvinna, hvarpå hon åter gick fram och började sjungande sin bärplockning. Då hon fått korgen full, satte hon sig att hvila.

Bäst hon så satt, Gud vet i hvilka tankar, hörde hon steg bakom sig. Hon vände sig om och sprang upp, med ett gladt leende helsande en ung bonde, som hon vänligt räckte handen.

— God morgon, Olof! — började hon. — Men hur är det fatt med dig? Du ser så bedröfvad ut, som om alla världens sorger och bekymmer lågo och tryckte ditt sinne.

— Ja, ja, — nickade Olof, — hvar och en har fått sitt kors att dragas med. Jag har nog också fått mitt, jag.

Han stannade och stod ett ögonblick funder-sam. Då lade Greta mildt sin hand på hans axel och frågade:

— Är inte enklings sorgen öfver ännu? Jag tycker det kunde vara på tiden att Olof upphörde att sörja — det är ju hela två åren sedan Anna dog.

— Menar du det, Greta? — afbröt Olof och såg henne skarpt in i ögat. — Tror du, att man någonsin kan upphöra att sörja den, som man riktigt hjertligt hållit af? Skulle du så fort kunna glömma din? . . .

— Åh, så mente jag inte, Olof. Jag pratade bara litet bredvid mun', som man säger, för se jag tänkte på någonting annat, jag.

— Och det var?

— Jag vet inte, om jag vågar ut med det . . .

Hon såg skyggt och tveksamt på Olof, men han gaf henne en uppmuntrande blick, så att hon blef modigare.

— Nå, då skall jag säga det rent ut.

Nu sänkte hon rösten.

— Höll du verkligen af din hustru, Olof? — frågade hon slutligen.

— Olof spratt till, men förrådde inte med en min den tanke, som flög igenom honom.

— Hvarföre frågar du så, Greta? — sporde han lugnt. — Kan man då annat än hålla af den,

som är ens hustru? Och Anna var så god i själen, fastän människorna velat göra henne stygg och full med fel och laster.

— Säg inte så, Olof, det är vackert att du talar så godt om henne, som inte längre är i stånd att försvara sig, men, ser du, Olof, sanningen är ändå vackrare.

— Har jag då inte talat sanning?

— Jag vet inte, och bevare mig Gud ifrån att påbörda dig någon lögn! Men hvarför skall du inte kunna öppna ditt hjerta för mig? Jag kände ju Anna och vet, att hon inte var sådan, hon borde.

— Åh, se så, Greta, låt de döda hvila i fred. Hvad grafven gömmer, men'skan glömmar. Anna var nog bra, hon, fast hon hade ett svårt lynne ... Du går och plockar lingon, du, ser jag.

— Ja, de ska' till herrgården. Frun har tingat tre kannor. Vet du, Olof, patron var här nyss och pratade så mycket tok, som han alltid brukar.

— Hm, han har visst godt öga till dig, tror jag?

— Såå, tror du det?

— Jo, jo, men, folket pratar nog derom.

— Åh, sådant tokprat!

Greta rodnade upp öfver ögonen.

— Människorna ha också så elaka tungor, — fortfor hon harmset, — hvad skulle patron vilja mig?

— Ja, se det vet han nog bäst sjelf, gissar jag. Men jag ber dig, Greta, utsätt dig inte för något prat, för det kan skada ditt rykte och göra dig olycklig för allan tid.

-- Hvad illa har jag gjort, då?

Hon rodnade ännu mera och såg både ledsen och förlägen ut.

— Du skall undvika patron och aldrig slå dig i tal med honom.

— Så gör jag ock . . .

Greta sade intet mera, hvarföre Olof bjöd henne afsked, och båda gingo åt hvar sitt håll.

Olof var några och trettio år gammal. Han var egen bonde på ett helt hemman. Sedan han gift sig helt ung, hade han efter några år blifvit enkling. Hans äktenskap hade likväl hunnit blifva välsignadt med tre barn. Hushållet förestods nu af hans åldriga moder.

Steninge by, der Olof hade sitt hemman, låg invid en skogsås. Byn var ganska stor och hade till och med kunnat förtjena benämningen köping. Några stenkast ifrån sjelfva byn var Gretas hem beäget. Det var en liten rödmålad stuga, omgifven af en kåltäppa med några krusbärsbuskar och med en stor lönn framför förstuguqvisten.

Gretas mor var död, men hennes gamle far lefde, ehuru han på sednare åren blifvit nästan blind. Med honom bodde den unga flickan ensam i den lilla stugan. Gubben, som kallades gamle Anders, hade varit kyrkvaktare. Denna befattning hade han haft i trettio år, men var nu oförmögen att sköta densamma. Han lefde på ett litet underhåll, som

han fick ur socknen, och för öfrigt bidrog den tjuguariga dottren så godt hon kunde till lefnadskostnaderna. Än var hon till hjälp på herrgården, som låg i grannskapet, än i prostgården, och dessutom var hon den enda sömmerskan i trakten och sydde alla helgdagsklädningar åt de förmögnare bonddöttrarne, så att hon hade rätt god förtjenst.

Det var på aftonen efter en dag, då Greta varit på herrgården. Hon skulle just gå hem, och hade tagit vägen genom herrgårdsparken öfver ängen, på en liten gångstig, som ledde gint till byn. Då hon hunnit öfver ängen, måste hon stiga öfver en stätta. Men innan hon gjorde det, satte hon sig ned på dikeskanten för att hvila. Hvad hon tänkte på, är ej lätt att gissa, men länge satt hon med handen under hakan och ögonen stirrande rätt fram mot skogsbrynet.

Greta hade ej fått lära mycket. All den undervisning hon åtnjutit, hade hon fått byskolan, men der hade hon också fått anseende såsom den bästa lärjungen af alla. Hon hade ej, som rike mans barn, fått lära sig sjunga och klinka på piano, men sjunga kunde hon ändå, rent, klart och okonstladt. Inte kunde hon pladdra franska, men sitt modersmål talade hon vackert och kunde uttrycka sig så väl, som trots mången fröken eller mamsell. Och vacker var hon, som Guds dag. Men så kallades hon också "*blomman i Steninge*", till stor harm för mången af de rika bonddöttrarne, som tyckte

sig mera berättigade till ett sådant namn, än den fattiga kyrkvaktardottren.

Äntligen reste sig Greta, steg öfver stättan och skyndade framåt gångstigen till byn. Plötsligt hörde hon helt nära sig en röst, som helsade:

— God afton!

Hon vände sig åt sidan och såg patronen, som trädde fram med dristig hållning och djerf uppsyn.

— Du är väl på väg hem, kan jag tro, och jag tänkte göra dig sällskap. Hvad du är vacker och rödblommig i qväll, Greta, — tillade han och betraktade henne närgånget. — Du är allt en bra fager tös, du. Men inte skall du rodna för det, jag menar uppriktigt, jag.

Den stackars flickan rodnade verkligen och till och med en tår frambröt ur hennes vackra blå öga och hängde klar som en perla i ögonfransen.

— Minsann tror jag inte, tösen gråter! — ropade patronen och gick henne ännu närmare. — Se så, Greta, — han fick fatt i hennes hand, — inte har jag väl gjort dig ledsen? Om så är, vill jag försona det. Greta, — här sänkte han rösten till en mildt hviskande tonart, — förlåt mig, om jag förfördelat dig. Vi äro ju så gamla bekanta, att ett litet skämt oss emellan väl inte är så farligt. Var nu inte ledsen längre . . .

Greta höll förklädet för ögonen och grät tyst. Då slog patronen sin arm kring hennes midja och tryckte henne intill sig. Hon försökte draga sig

undan, men det var för sent, ty hon kände redan hans röda mustascher på sina läppar.

Men nu grät icke flickan längre. Hon slungade mot den unge herremannen en blick så vred och föraktfull, att han studsade tillbaka, och med af rörelse darrande stämma utbrast hon:

— Eländiga menniska, ni har förföljt mig länge, men nu skall ni inte våga det vidare! I morgondag skall jag omtala allt för er mor, patronessan. Hon skall få höra alltsammans, förstår ni. Tror ni, att ni har rättighet att fritt förolämpa mig, derföre att jag är en fattig och ringa flicka, så har ni illa be dragit er. Skulle ni få fortsätta att på det här viset förfölja mig, så hade ni snart frångit mig både heder och ära. Jag har redan fått lida derför, ty folket i byn har börjat hviska ondt om mig. Säg, herre, har ni mod och hjerta att förderfva en ung flicka för hela framtiden?

Den unge patronen stod stum och beundrade hennes mod, men han var likväl icke besegrad. Han var nemligen en af dessa menniskor, som icke lätt blifva förlägna och som kunna drifva sin oförsämndhet ända till dess yttersta gräns. Derföre fattade han sig snart och sade:

— Greta, du är nu vred, men du skall nog snart låta försona dig . . .

— Aldrig! — afbröt flickan och gick några steg ifrån honom.

— Sää! du är oförsonlig. Men qvinnan plägar ju förlåta och ha öfverseende med alla svagheter.

Så skall du ock göra, Greta. Ty du skall veta, min älskogsblomma, att jag håller af dig och älskar dig högst af allt på jorden. Du måste bli min, förstår du, min för hela lifvet!

Den unge herren började blifva het och hans passion för den fagra, oskyldiga bondflickan framlyste ur hans ögon.

— Hvad menar patron? — frågade äntligen Greta, som knappast kunde fatta hans ord.

— Hvad jag menar, frågar du, som så länge sett och märkt mitt hjertas mening. Men du vill inte förstå mig. Greta! Greta! hur kan du vara så obarmhertig emot mig, som vill offra allt för en enda kyss af dina sköna läppar? Se! — ropade patronen, som nu gick ända derhän i sin dyrkan, att han föll på knä, — se! jag kysser fällen af din kjortel. Din lott har varit ringa, men Gud har bestämt dig för någonting högre. Du skall bli min, förstår du, min för alltid. Kyrkan skall helga vårt förbund och hela världen skall i dig se min maka. Du skall bli min ära och stolthet . . .

— För Guds skull, sluta! — afbröt Greta förskräckt. — Patron kan ju mista andan.

Nu steg den unge herren upp och fattade häftigt flickans hand. Denna darrade häftigt, men hon bemästrade sig och sade:

— Herr patron, Gud har gifvit mig ett godt och sundt förnuft, och det säger mig nu, att ni är en dålig menniska, som inte skyr några medel för att förderfva en ung, stackars, oerfaren flicka. Her-

ren, som ser i ert hjerta, får döma om jag ankla-
gar er orättvist. Hvad ni vill mig, vet jag inte,
men en inre röst säger mig, att jag bör fly er lika-
som man undflyr det onda och falska i världen, ty
edra vägar äro ej rätta och ni har ett försåtligt
sinne.

— Greta, jag skulle vilja förtörnas på dig,
men jag *kan* det inte. I stället skall jag fly dig,
efter dina tankar om mig äro sådana — men sedan
ser du mig aldrig mera, *aldrig* hör du, flicka!

— Krist' gifve, ni nu talade sanning!

Greta var ej rädd för hans virriga blick och
dödsbleka kinder.

— Med *aldrig* menar jag, — fortfor patronen,
— att hvarken du eller någon annan skall se mig
vidare. Jag skall *dö*, och då är det du, som har
mördat mig. — Han sträckte ut handen och såg
hemsk ut. — *Du* är det, Greta, som tager mitt lif
i min ungdoms blomma, *du* är det, som rycker un-
dan en gammal mor hennes enda stöd! Måtte Her-
ren förlåta dig!

Nu blef flickan blek och orolig. Patronen ta-
lade ju med så djupt allvar, att hela hennes innersta
blef uppskakadt.

— Om han verkligen ändå håller af mig? —
tänkte hon. — Om jag har dömt honom orätt?

Men ögonblickligen kom en annan tanke:

— Hans uppförande vittnar dock om, att hans
kärlek till mig inte är ärbar . . . nej, nej, alltsam-
mans är falskhet!

Derefter svarade hon utan tvekan:

— Fly ni mig! Gud får förbarma sig öfver er, om ni gör det, som är orätt. Jag tvär mina händer.

Och utan att invänta hvad han skulle vidare säga, aflägsnade hon sig skyndsamt.

Då hon kom in i byn och skulle gå förbi en handelsbod, som egdes af tvenne gamla fruntimmer, satt den ena af dessa vid det öppna fönstret och nickade åt henne med försmädlig min samt frågade:

— Hvarifrån kommer jungfru Greta?

— Från herrgården, — svarade flickan raskt, men kunde likväl ej hindra sig ifrån att rodna, ty en aning sade henne, att någonting låg under frågan.

— Såå, från herrgården. Jo, jo, jungfru Greta har allt goda dagar der. Och hvad unga patron är för en treflig karl, sedan. Han följer jungfrun hem om aftnarne, har jag hört sägas.

— Hvem har sagt så, mamsell? — sporde flickan, som nu förstod allt.

— Hm, sådant spörjes nog, — menade den gamla mamsellen och slog en knyck på nacken. — Men inte vill jag göra jungfru Greta förlägen — hvar och en sköter om sitt, och jag befattar mig aldrig med hvad andra göra. Men nog kan väl jungfrun säga mig i förtroende, — här grinade hon vänligt och plirade med ögonen, — om inte hon har en smula tycke för unga patronen?

— Jag vet sannerligen inte hvad jag skall svara

på en så besynnerlig fråga, men det vet jag, att jag bryr mig lika litet om honom, som om någon annan. Dessutom glömmet jag inte hvem jag är.

— Inte är väl jungfrun ond, efter hon tar i så hett. Säg bara inte för mycket, min lilla tös, och var lagom stolt . . . Men det är kyligt på qvällen, tror jag. Godnatt, jungfru Greta!

Och utan vidare omständigheter drog hon igen fönstret. Greta gick sin väg med beklämdt sinne.

Då förtalet en gång sluppit löst, är det svårt, ja, nästan omöjligt, att hejda detsamma. Detta visste nog Greta, men hon fällde derföre ej modet, ty hon kände inom sig hvad hon skulle hädanefter göra.

Innan hon gick in i stugan till sin gamle far, satte hon sig på förstuguqvisten och grubblade. Allt emellanåt flög hennes blick bort till Olofs gård, hvars tak och skorstenar skyttade fram på afstånd mellan några höga, lummiga träd. Slutligen hviskade hon till sig sjelf:

— Ja, så är det, jag känner det tydligt. Mätte endast Gud hjälpa mig, så går nog allting väl.

Derefter gick hon lugnt in.

Emellertid talade hela byn om att Greta stod i något förhållande till den unge patronen. Huru ryktet derom blifvit utspridt, visste ingen att förtälja, men alla sade att "den och den" sett Greta och patronen tillsammans på någon äng eller i någon skogshage.

Flickan sörjde djupt häröfver, ty ryktena blefvo allt mera elaka och saken utmålades i allt mör-

kare färger. Det var fara värdt, att "blomman i Steninge" helt och hållet förbleknat och fallit af. Men ändtligen förändrades förhållandena.

Det var en varm, solljus dag på hösten. Greta satt på gården under den stora lönnen och söm-made på en klädning åt en af grannarnes döttrar. Nålen gick med ilande fart och ögonen lyftades ej en minut från arbetet.

Då kom Olof och frågade henne vänligt om han kunde få träffa hennes far. Greta hälsade honom med glädje och hennes ögon strålade, då hon bad honom stiga in till gubben.

Olof dröjde länge inne hos gamle Anders, men då han åter kom ut, satte han sig bredvid Greta och betraktade henne med en innerligt varm blick.

— Får jag sitta qvar här hos dig en stund, Greta? — frågade han. — Du är så flitig och jag tycker det är nöjsamt att se, hur' flinkt din hand går. Jag kommer dig väl inte till besvär?

— Nej, visst inte, Olof. Jag blef riktigt själa-glad, då jag fick se dig, för jag tänkte just få språka några ord med dig.

— Då var det ju bra, att jag kom. Säg mig nu, hvad du tänkte på.

— Du har väl hört, Olof, du, som alla de andra, hvad menniskorna pratat om mig på sednare tiden?

— Jag lyssnar aldrig till sqvaller, det vet du, Greta.

— Nog vet jag det, men . . . nu ville jag bara

rådgöra med dig, Olof, om det inte vore bäst för mig att lemna den här orten för någon tid, tills pratet fått lägga sig.

— Hm, hvarföre det? Jag tror inte det vore det bästa, för då finge just sqvallret fart.

— Men ser du, Olof, jag kan inte bära denna förfärliga plåga, att veta mig dagligen förklenas och begabbas.

Greta såg upp och två stora, klara tårar perlade i hennes ögon.

— Nå väl, res då och Herren vare med dig!

Olof sade detta allvarligt och sorgset. Derpå steg han upp och gjorde sig färdig att gå.

— Du lemnar mig nu, Olof?

— Ja, jag nödgas det, hur kärt det än vore mig att dröja. Adjö med dig, Greta! Vi få tala vidare med hvarann' sedan.

Derpå tog han hennes hand, tryckte den hjertligt och aflägsnade sig.

Då Olof kommit hem på aftonen samma dag och satt vid qvällsvarden, var han dyster och tankfull samt hvarken talade eller svarade. Hans gamla, gråhåriga mor, en redlig och aktningsvärd gumma, gick omkring och pysslade om honom samt sökte på allt sätt muntra hans nedstämda lynne, men han hörde henne icke. Äfven barnen, som blifvit vana vid fadrens joller och smek, sökte förgäfvets tillvinna

sig hans uppmärksamhet, hvarföre de kröpo undan i en vrå och satte sig der hviskande med hvarandra samt undrade hvad det kommit åt fadren.

Hela natten låg Olof och grubblade, men då morgonen kom, hade han fattat sitt beslut. Han gick ånyo till kyrkvaktarens stuga och bad att om aftonen få ett samtal med Greta. Och då qvällen kom och dagsarbetet var slutadt, mötte han henne i en liten björkhage, som låg nära byn. Der sutto de nu undanskymda af de täta slokbjörkarne, hvars mjuka grenar nådde marken.

— Du tänker då flytta härifrån, Greta? — började Olof. — Kan du lemna din gamle far ensam?

— Ja, Olof, jag far tryggt härifrån, ty jag vet att du inte skall lemna honom hjälplös, i fall han behöfver någonting. Dessutom har jag tänkt tala med gamla Stina i Stentorpet att hon går in och ser om honom alltemellanåt.

— Hvad säger far derom?

— Jo, han gillar hvad jag gör, för jag har sagt honom alltsammans.

— Åh ja, men...

— Hvad menar du, Olof?

— Just ingenting, jag bara tänkte att... Han såg ned i marken och funderade.

— Hvad tänkte du, Olof?

— Jo, — han lyfte hastigt upp hufvudet, — jag tycker det blir så ensamt, se'n jag inte får se dig vidare.

En blyxt strålade i den unga flickans öga och hennes kinder öfverdrogos af en hastig rodnad.

— Jag är glad att veta, det någon i verlden bryr sig om och tänker på mig, Olof! Tack för de orden, du sade!

Hon räckte honom handen, som darrade. Hon kunde icke hejda sitt hjertas häftiga språng.

— Olof — fortfor hon slutligen blygt och förvirradt — förlåt mig, om jag säger mitt hjertas mening för dig, men jag ville det så gerna, innan jag kommer bort härifrån. Ser du, jag har länge hyst en varm, trogen kärlek till en person, som jag aldrig kan hoppas att få tillhöra. O, nej, jag är inte född till en sådan lycka! Det är dåraktigt af mig att tänka på det, men jag kan inte annat...

— Nej, Greta. Alla menniskor ha' fått sina pröfningar och bekymmer, och du har dina. Men, ser du, efter sorg varder oftast glädje, och du skall nog en gång få lycka och glädje på jorden.

— Ack, nej! jag tror inte att någon lycka blomstrar för mig! — suckade flickan och skakade på det vackra hufvudet. — Kanske det är syndigt att tänka så, men sorgen har gripit mitt hjerta och förstånd.

Och hon böjde hufvudet och grät sakta.

— Du är upprörd, barn, och därför vill jag inte fästa mig vid hvad du säger. Men se så, yppa nu för mig, hvad du har på hjertat! Hvem är han, som du skänkt ditt hjerta?

— Hvem han är!

Greta kastade hufvudet tillbaka, strök en nedfallen hårlock ur pannan och drog ett djupt andetag.

— Nå, säg ut — eller får jag gissa?

Olof lutade sig närmare intill henne, fattade hennes hand och hviskade:

— Det är likasom en inre röst sade, att det är mig, du håller kär . . .

Flickan for häftigt till. Glödande purpurflammar jagade öfver hennes ansigte och hon såg blygt på Olof, i det hon yttrade:

— Du har nog länge läst i mitt hjerta, att jag håller af dig, Olof, men . . .

— Men? — fortsatte Olof.

— Men jag är rädd att tillstå det för dig, ty aldrig kan du hålla af den fattiga kyrkvaktardottren.

En tår rullade öfver hennes kind. Då slog Olof armen omkring hennes lif, såg henne varmt in i ögat och sade trofast:

— Greta, du skall bli min, om du kan hålla en stackars enkling kär!

— Ja, Olof, det kan och vill jag, — svarade hon med innerlig hängifvenhet, hvarefter de båda älskande beseglade sina inbördes trohetslöften med en kyss och ett varmt handslag.

I detsamma hördes ett hänfullt skratt bakom dem. De sågo hastigt upp. Nära invid stod den unge patronen med hatten i ena handen och en blomsterbukett i den andra.

— Nå, det hade jag då, min själ, aldrig väntat mig få se! — utropade han. — Den dygde-

samma jungfru Greta kan kyssa karlar! Nå ja, om-byte förnöjer sinnet: i dag en, i morgon en annan!

— Hvad vågar ni säga, herre? — ropade Olof och sprang upp emot den unge slyngeln. — Tror ni, att ni ostraffadt kan få förelämpa oss derföre, att ni anser er samhällsställning högre än vår? Akta er, herre!

— Hvad jag vågar säga, — svarade denne och stod trotsigt kvar — det skall du snart få erfara, bondlurk, ty...

— Herre! — afbröt Olof och vreden lyste ur hans öga, — så förnäm ni än är, skall jag klappa oförskämheten ur er, om ni inte talar försynt.

— Hut, lymmell! — röt patronen, men hans röst var inte längre så säker, som förut, ty bondens atletiska gestalt och väldiga näfvar började ingifva honom tillbörlig respekt, isynnerhet som han var af naturen en feg stackare. Han fann derföre också bäst att i tid draga sig ur spelet, ehuru han icke ville visa att han gjorde det af fruktan eller rädsla. Derföre kastade han buketten till Greta och yttrade, i det han gick:

— Se der har du för kyssen, jag köpte af dig för inte längese'n.

Greta sprang upp, men knappt mäktig sig sjelf stannade hon darrande och kunde ej ens lyfta foten från marken. Nu grep vreden Olof och utan besinning tog han buketten och slungade den i ansigtet på den unge herremannen, som vände sig om, för att se hvad verkan de sista nedriga orden

skulle göra. Rädd men ursinnig utbrast då denne ånyo:

— Jag vill inte sudla mina händer med att röra vid dig, bondlymmel, eljest vid själ och pina skulle jag hämnas detta! Men gömdt är inte glömdt...

Och utan att säga vidare, lomade han af med hjertat i halsgropen och tänderna sammanbitna af ilska. Olof sprang några steg efter honom, men Greta, förskräckt öfver hela det obehagliga uppträdet, kallade Olof med mild röst tillbaka, hvarföre han lät uslingen gå. Derefter begåfvo de sig hem. Alltsammans hade dock verkat en förstämning i deras sinnen, deras glädje var störd och de gingo under tystnad vid hvarandras sida. Olof följde Greta hem till grinden, sade ett kort godnatt och gick sin väg.

Greta sof icke på hela den natten, och äfven hela följande dagen satt hon bedröfvad och grubblande. Men mot aftonen kom Olof. Han syntes glad och lugn, talade tröstefullt med henne samt försäkrade att han icke fäst sig vid patronens oförskämda yttrande. Och innan han gick, bad han den gamle kyrkvaktaren att få Greta till hustru.

Emellertid flyttade Greta ifrån orten och begaf sig till några i en af grannsocknarne boende släktingar. Äfven Olof hade, funnit bäst att hon vistades der tills tiden nalkades, då de kunde hålla bröllop. Men nu kom förtalet riktigt i gång. Men-

niskorna tycktes icke kunna lida, att den fattiga Greta blef lycklig med den rike Olof. Afundsjukan och elakheten understödde hvarandra kraftigt, och man började vända sig till Olofs gamla mor, för att, genom framkastande af ofördelaktiga tankar och om-dömen om hennes blifvande sonhustru, förmå henne att hindra äktenskapets fullbordan. Förtalets pilar äro giftiga och svåra att emotstå. Vi få snart se hvad de här uträttade.

En dag, då Olof kom hem från arbetet för att äta middag, sade modren till honom:

— Nå, Olof, du tänker då verkligen träda i nytt äktenskap?

— Ja, men, tänker jag så, mor, — svarade Olof lugnt.

— Men Greta är visst ingen riktigt bra flicka, hon har ju låtit sig kyssas och smekas af unga patronen på herrgården. De ha ju haft kärleksmöten med hvarandra i hagen.

— Såå, hvem har sagt mor det?

— Åh, det är många, det, och jag tycker, min käre Olof, att det vore en stor synd, du beginge, om du toge en sådan tös till din hustru och gjorde henne till dina barns mor.

— Hm, hör på, kära mor, — svarade Olof lika lugnt, — jag vet nog hvarifrån det der kommer. Mor har väl inte glömt bort det sanningsfulla gamla ordspråket, att »ingen är sämre, än då han skall åstad och gifta sig, och ingen bättre, än

då han skall stoppas ned i kyrkogården». Så är det också här.

Modren knäppte andäktigt samman händerna och suckade:

— Gud låte det gå dig väl, Olof!

Och så blef det ej vidare taladt om saken den gången.

Så förlöt någon tid. Greta skulle snart komma tillbaka för att rusta sig till bröllop. Det var dagen innan Olof skulle gå till presten, och taga ut lysning, då hans svåger i förra giftet kom till honom på besök.

— Nå, Olof, — begynte denne, — du tänker då göra allvar med Greta?

Olof svarade jakande.

— Ja, men hvad tänker du på? Vet du inte hvem Greta är? Hur kan du vilja göra en sådan till din hustru, som låter sig smekas af hvem som helst. Jag såg ju sjelf en afton, hur patronen kysste henne i hagen, der de alltid hade sina kärleksmöten...

Olof spratt till. Kanske Greta ändå verkligen kysst patronen? — tänkte han, hvars svartsjuka började vakna.

— Ja, inte kommer du att skörda någon heder af det giftermålet, — fortfor svågern, — det kan jag försäkra dig. Och det säger jag ock, att blir den slynan din hustru, så inte kommer jag vidare i ditt hus och kanske inte heller någon annan af släkten. Hör du, tillade han, då Olof hvar-

ken svarade eller ens såg på honom, — nog kunde du få en bättre och värdigare mor åt min systems barn! Du glömmer hvad du är skyldig Anna!

— Det gör jag inte, och skall aldrig göra det. Men nu vill jag gifta mig af kärlek, och Greta håller jag af, trots allt det ni säger om henne.

Med dessa ord bjöd Olof svågern farväl.

Det var söndag. Kyrkklockorna ringde samman och kallade menigheten till bön i Herrans tempel. Från alla håll tillströmmade gubbar, gummor, barn och ungdom, helgdagsklädda och med psalmböcker i händerna.

Medan orgelns toner brusade i kyrkan och de församlade människorna sjöngo Guds lof, stod den unge patronen ute på kyrkogården och samtalade med Olofs svåger, som var trädgårdsmästare på herregården.

— Och det lyses i dag första gången? — frågade patronen hastigt.

— Ja, första gången, jag är fullt viss derpå, svarade trädgårdsmästaren.

— Fins det då ingenting, som kan hindra giftermålet?

Den värde herren lade handen öfver pannan och funderade. Hvad han rufvade på, är ej godt att veta. Men då han slutligen gick in i kyrkan, mumlade han mellan tänderna:

— Nå, ja, må hon bli hans hustru, jag skall

lika fullt vinna henne på hvad sätt och genom hvilka medel som helst! Jag skall hämnas!

Med dylika brottsliga tankar i sitt sinne inträdde han i helgedomen.

Predikan var slut och presten hade för första gången afkunnat lysning till äktenskap emellan Olof och Greta. Dervid hade alla riktat sina blickar på patronen, som fattade meningen och log, för att ännu mera bekräfta det gängse förtalet.

Emellertid gick tiden framåt och trenne vecor voro snart förgångna. Det var nu utlyst för Olof och Greta och bröllopsdagen tillstundade. Åtta dagar förut kom bruden hem och mottogs varmt och kärleksfullt af sin tillkommande make, som blifvit henne trogen och slagit bort hvarje svartsjuk misstanke. Intrigerna och förtalet hade ej förmått inverka på hans redliga hjerta. Och då han nu återsåg Greta, tyckte han att hon aldrig förr varit så vacker eller sett renare och oskuldsfullare ut. Då hon lade sina armar omkring hans hals och slöt sig intill honom, kände han att han famnade sin verkliga lycka och att lifvet skulle blifva tomt och andefattigt förutom henne. Och hon, den fagra blomman, voro hennes tankar desamma? Vi kunna svara ja, ty vi veta, att hon aldrig skulle upphöra att älska honom, som var hennes första och sista ärllek. Hon grät som ett barn, men det var dere-neste glädjetårar, hon grät öfver sin lycka.

Bröllopet försiggick i enkelhet och utan all ståt. Vigseln skedde vid altaret efter slutad gudstjenst.

De dagar, som nu kommo, vilja vi ej försöka skildra, så fulla voro de af solljus och glädje.

Olofs gamla mor lärde sig snart att älska och värdera sin unga sonhustru, som man för henne sökt nedsätta och på allt sätt förklena. Och hvad barnen beträffade, voro de så förtjusta i sin nya mamma, att de hängde henne i kjorteln hela dagen i ända.

Ett år förflöt i ostörd lycka. Till och med Olofs svåger i förra giftet kom emellanåt i huset, ehuru han väl sade sig göra det endast för att se till systerbarnen. Greta mottog alla hjertligt och förrådde hvarken med en min eller ett ord, att hon visste de besökande vara hennes fiender, som hvilken stund som helst skulle kunna vilja bortstjåla hennes frid och lycka.

Patronen hade emellertid varit bortrest från orten. Men så snart han återkom, uppflammade hans passion för den vackra Greta, hvarföre han åter började smida sina lömska intriger och ränker.

Det var en lördagsafton. Den nedgående solen förgyllde fönsterglasen i Olofs stuga. På den uppbyggade sängen låg Greta, blek som en lilja, men strålände af sällhet. Vid hennes bröst slumrade ett åtta dagar gammalt barn. Greta hade blifvit mor och ingenting fattades numera i hennes lycka.

Olof kom in till sin unga, sköna hustru, böjde sig ned och kysste henne och barnet. Hon sträckte

armarne emot honom och han lutade sitt hufvud mot hennes barm så nära, att han kände den nyföddes andedrägt fläkta öfver sitt ansigte. Det var en tafsa så vacker, att englarna i himlen jublade deråt.

— Hvad jag känner mig lycklig, Olof! Herren bevare dig, min gode, redlige make! — utbrast Greta med sakta röst.

Det blef så tyst, då hon slutade. Det var en stund, full af salighet och frid.

Några dagar sednare måste Olof begifva sig bort, för att ombesörja åtskilliga affärer, han hade i en af de angränsande socknarne, der han bland annat var förmyndare för en afliden slägtings efterlemnade barn. Dessutom skulle han besöka en marknad, hvarföre han trodde sig nödgas blifva borta omkring en vecka.

Greta satt en eftermiddag, ensam och pysslade med sitt lilla barn, då dörren öppnades och Olofs svåger, trädgårdsmästaren, inträdde.

— Guds fred! — helsade han. — Jag ville råka Olof, men jag hör att han är borta. I alla fall gick jag in för att höra, huru det var med dig och barnen.

Greta mottog honom efter vanan vänligt och bjöd honom sitta ned en stund och språka, som han ock gjorde. Men plötsligt steg han upp för att dricka ur en mugg, som stod på en dragkista i rummet. Dervid betedde han sig så vårdslöst, att muggen vickades omkull och en stor del af dess innehåll strömmade ut.

— Kors, hur' illa jag bär mig åt! — ursäktade han sig. — Men sitt stilla du med barnet, Greta, jag skall nog sjelf styra tillrätta, så att inte drickat rinner in i dragkistlådorna och förderfvar någonting.

Med dessa ord öppnade han en af lådorna.

— Åh nej, det gick inte så illa, — tillade han och satte sig ånyo. Men efter en kort stund reste han sig, bjöd afsked och gick sina färde.

Veckan förflöt, utan att Olof hördes af. Vid hvarje buller sprang Greta till fönstret och spanade utåt vägen, men förgäfves. — Olof dröjde. Slutligen begynte den unga hustrun blifva helt beklämd om hjertat, hon visste ej rätt hvarföre. Men det är ofta fallet med känsliga och lätrörda sinnen, att aningar — Gud vet hvarifrån de komma! — insmyga sig hos dem. En sådan hade nu intagit Gretas ömtåliga själ. Hvad den innebar, kunde hon ej göra fullt klart för sig, men inte var det något godt. Tog någon hastigt i dörren, for hon häftigt upp, blef blek som snön och skälfde som blomman för den första höstvinden.

Det var några dagar efter trädgårdsmästarens besök. Greta satt och arbetade, med foten på vaggmeden och stickstrumpan i händerna, då patronessan på herrgården oförmodadt inträdde, åtföljd af sin son, den unge patronen. Den blekhet, som först lägrat sig öfver Gretas ansigte, gaf snart vika för den djupaste rodnad, då hon fick se den sistnämnde. Hon hemtade sig likväl snart, neg ödmjukt och helsade

— Ett sådant fremmande! . . .
Men patronessan afbröt henne tvärt och började i sträng ton:

— Greta, du vet att jag alltid varit god emot dig och bemött dig med välvilja. Hittills har du också visat dig tacksam, men nu, huru har du *nu* lönat min godhet! Ditt barn, din make, ditt framtida väl har du uppoffrat endast för en lumpen frestelse, som du ej kunde motstå! Om du på ögonblicket erkänner, skall jag förlåta ditt felsteg och låta nåd gå för rätt. Jag skall då också bevara din hemlighet, såsom vore den min egen, det lofvar jag dig vid min heder. På min son litar jag; icke heller han skall yppa något, endast du strax bekänner.

— Men, herre Gud! — utbrast Greta, nästan mållös af öfverraskning och förskräckelse, — hvad skall jag bekänna? Hvad ondt har jag gjort?

— Försök inte att göra dig oskyldig — det fins ett vittne!

— Jag förstår ändå inte nådig frun . . .

Greta hade knäppt samman händerna och betraktade den förnäma damen med bedjande blickar.

— Förstår du inte? Du är en förhärdat, eländig varelse, som trampar i stoftet din egen lycka, din makes heder och förderfvar ditt barns framtid!

— Men så säg då i Guds namn, hvad man beskyller mig för! — ropade Greta, medan tårar badade hennes kinder.

— Säg ut, kära mamma! — uppmanade äfven den unge herrn, som började se förlägen ut.

— Nå väl då, Greta, du har begått ett uselt brott. Då du för någon tid sedan sista gången var uppe hos mig på herrgården, hade jag händelsevis lagt några dyrbara guldsmycken framme i mitt rum, der du var inne. Strax sedan du gått, märkte jag att ett armband försvunnit, och ingen annan än du hade varit inne i rummet. Jag skulle likväl inte vilja så bestämt påstå att du vore tjuften, om inte trädgårdsmästaren, som stod i rummet utanför och väntade på mig, sett genom dörrspringan huru du tog armbandet och stoppade det i kjortelfickan. Han ville ändå inte strax ange dig för släktskapens skull er emellan, men samvetet vaknade hos den redlige mannen och han kunde icke tiga, då han fruktade att någon oskyldig kunde få lida i ditt ställe. Greta! Greta! hvad tänkte du på? Du är ju inte fattig, ty jag vet att Olof står sig väl. Således var det inte nöden, som dref dig till det usla vanärande brottet...

Greta stod som förstenad. Olyckan och de nedriga beskyllningarne kommo så plötsligt, att hennes tankekraft förlamades. Men slutligen kastade hon sig förtviflad till patronessans fötter, lindade sina armar om hennes knän och utbrast under konvulsivisk gråt:

— Vid den barmhertige Guden svär jag, att jag är oskyldig!

— Såå, du nekar ännu?

— Ja, jag påtager mig inte ett sådant brott — må jag förr lida alla jordens straff!

— Då får jag förklara, att jag måste lemna saken i andra händer. Greta! du undflyr din räddning och kastar dig i förderfvet. Ännu är det tid . . .

— Min Gud, — tänkte den olyckliga unga qvinnan, der hon stod med händerna hårdt pressade mot pannan, — hvi sänder Du mig denna svåra pröfning? Jag är ju oskyldig som barnet, som soffer der i vaggan . . . Men man anklagar mig som tjuf, trädgårdsmästaren går ed på att han sett mig taga guldsmycket, jag blir fängslad och skild från make och barn . . . Jag skall inte kunna försvara mig, ingen, ingen skall tro på min oskuld — kanske till och med Olof skall tro mig vara brottslig! Jesus Kristus hjälp mig! . . . Om jag deremot nu påtager mig brottet, så blir det ingenting vidare af . . . tjuften skall nog i sinom tid upptäckas, och då träder jag fram och visar, huru orättvist de anklagat mig . . . Ja, jag litar på patronessans ord och löfte att hålla saken hemlig . . . min heder och lycka beror ju derpå!

Striden var utkömpad. Stackars, arma Greta, hon hade ännu för liten erfarenhet af världen och människorna får att veta, att eder och löften oftast brytas. Anser man sig hafva gjort en välgering, måste man naturligtvis lysa med sin storartade handling, annars har man ju ingen glädje deraf!

— Ja, — utropade slutligen Greta, — jag känner nådig patronessans ädelmod och litar på att

både hon och hennes son bevarar den förfärliga hemligheten . . . jag påtager mig brottet! jag är tjuften!

Hon talade häftigt, hennes bröst flämtade och hon föll maktlös ned bredvid vaggan.

Den unge herren såg ett ögonblick förvånad på det olyckliga offret, men snart förändrades uttrycket i hans ansigte och en stråle af djefvulsk tillfredsställelse flög öfver hans drag. Äfven patronessan stod och betraktade den arma unga modren, som borrarat ned hufvudet i vaggan och snyftade så att hjertat höll på att brista.

Äntligen yttrade patronessan med något medlidande i rösten:

— Gif mig nu armbandet tillbaka, så är allt godt och väl igen.

— O! — utbrast Greta, som i sin barnsliga fruktan kastat sig in i en så svår belägenhet, — jag har det inte, jag vet inte hvar det är!

— Såå, sitter styfsinnet ännu kvar. Se efter i dina gömmor, så fins det nog, — eller skall jag kanske vända mig till din man, för att få det tillbaka?

Greta utstötte ett förtviflans rop.

— Nå, huru går det — vill du att jag sjelf skall genomleta dina lådor?

— Himlen gifve, ni ville det, nådig fru, så finge ni sjelf se!

Med dessa ord skyndade Greta fram till dragkistan och öppnade lådorna. Den unge patronen, som hittills varit ett stumt vittne, trädde nu fram och yttrade:

— Min mor, det är väl inte er mening, att besudla edra händer med att genomsöka en tjufgömma?

Vid dessa nedriga ord upplågade Gretas kinder af harm, och hade en blick kunnat mörda, skulle den värde herremannen säkert i detta ögonblick dragit sin sista andepust. Men han stod lika fräck och trotsande gentemot Gretas rena, oskyldiga väsen.

— Åh nej, var lugn, min son, — svarade patronessan, men kastade på samma gång en snabb blick in i den öfversta dragkistlådan. I detsamma utropade hon häftigt:

— Se der!

Nu blickade äfven hennes son dit, tog derefter ett steg baklänges och såg hånfullt på Greta.

— Hvad är det? — ropade denna, böjde sig fram och såg i sin egen gömma ett rött sammetsfodral med silfverknäppen. Hon häpnade och knäppte händerna samman af förvåning. Men i detta ögonblick gick ett ljus upp för hennes själ: Densamme, som vittnat falskt emot henne, hade också gjort detta. Hon erinrade sig nu först trädgårdsmästarens besök och händelsen med muggen, då han skulle dricka. Visserligen hade hon vid tillfället förvånat sig öfver, att han helsat på henne då hon var ensam, men sedan han gått ej vidare fästet sig vid saken. Emellertid hade ej dragkistlådan sedan varit öppnad.

Greta anade rätt. Trädgårdsmästaren, Olofs svåger, som aldrig kunde förlåta Greta att hon lyckats blifva gift med Olof, hade i samråd med pa-

tronen uppgjort den nedriga planen och mot god betalning åtagit sig dess utförande. Han fann nemligen tillfället förträffligt att skilja de båda makarne ifrån hvarandra, något, som han på allt sätt eftersträfvade. Egentliga motivet därför var, att han hade ännu en syster, som han ville göra till den affidnas efterträderska såsom Olofs hustru, på det att arvet eller förmögenheten ej måtte "gå ur släkten".

Detta hade dock ej hittills lyckats, oaktadt alla ansträngningar, ty Olof hade till en del genomskådat de låga planerna och kunde ej heller lida sin svägerska. — Men vi återvända till det ofvan skildrade uppträdet.

— Jag olyckliga! — hade Greta utropat vid anblicken af det granna fodralet.

— Ja, du må väl kalla dig olycklig, — inföll patronessan; — men gif mig nu tillbaka, hvad som tillhör mig, så får allt vara godt.

Greta räckte henne darrande fodralet. Hvad det brände hennes fingrar! Det brände, som qvalen i hennes bröst, som förtviflan i hennes sinne! Utan att kunna yttra ett ord, sjönk hon till golvet, medan följande ord från patronessan susade förbi hennes öron:

— Jag vill förlåta dig och hålla mitt löfte, men visa dig aldrig mera för mina ögon!

Greta låg länge kvar på stugugolfvef. Men äntligen vaknade hon till besinning, reste sig upp

och började sköta om barnet, som under tiden gråtit sig trött och somnat.

Emellertid hade trädgårdsmästaren varit der och ifrigt frågat efter gammel-mor, som han hade något viktigt att säga. Hvad han förtäljde henne, kunna vi ej ord för ord upprepa, men det veta vi, att han af sitt "samvete" fann sig manad att meddela henne sonhustruns "brott". Så bevarades den hemlighet, patronessan lofvat vid sin heder att ej vare sig sjelf eller genom någon annan utsprida.

Det hade blifvit qväll. Ute var kallt och rusligt, men ännu kyligare var det i Gretas hjerta. Olof var hemkommen. Han stod nu på förstugutrappan och väntade med förundran, hvarföre ej Greta efter vanan kom ut och välkomnade honom. Betagen af oro gick han slutligen in.

Greta stod framför den flammande spiselbrasan. Barnet hvilade på hennes arm. Hennes kind var blek och vida ringar tecknade sin djupa, blåaktiga skugga omkring hennes ögon.

— Hvad är det, Greta? — frågade Olof häftigt, som ännu ej anade någon olycka.

Greta såg upp, som hade hon vaknat ur en ryslig dröm. Inte ett ord svarade hon, utan läggande barnet i vaggan, vacklade hon fram emot Olof, lindade sina armar kring hans hals och pressade hufvudet mot hans bröst.

— Herre Gud, hvad kommer åt dig, mitt väna lif? Du gör mig förskrämd! Är du sjuk, eller har någon olycka händt, medan jag varit borta?

— Olof! — var det enda, hon kunde framstamma, men i detta ord låg en hel verld af smärta och förtviflan.

Han ville lyfta upp hennes hufvud och se in i hennes ögon, men i detsamma inträdde hans mor, vidrörde sakta hans axel och sade:

— Låt du Greta vara, medan jag i stället får tala med dig. Och om du något litet vördar din mors grå hår, så går du genast ifrån denna qvinna, som störtat oss allesamman i skam och elände.

Vid dessa förfärliga ord såg Olof än på Greta, som låg i hans armar, och än på den förbittrade gamla modren, som stod framför honom. Hvad betydde allt detta? Kunde Greta vara på något sätt brottslig? Hade hon varit honom otrogen under hans bortovaro?

Dessa tankar genomkorsade hastigt hans hjerna. Derefter kysste han kärleksfullt sin hustrus panna, sköt henne mildt undan och följde tyst modren ut ur rummet.

Då han inkommit i dennas kammare, sprungo barnen emot honom, lindade armarne omkring hans knän och snyftade:

— Snälla far, haf bort mamma, hon är så stygg, så! Det har morbror sagt åt oss...

Olof sköt barnen åt sidan och satte sig.

Och nu fick han höra den historia, vi känna och som kom håren att resa sig på hans hufvud. Han tviflade dock ännu på sanningen deraf och trodde att alltsammans var en djefvulens tillställning; men

då hans åldriga, hederliga mor slutligen sade, att Greta, hans älskade hustru, för hvilken han ville offra sitt lif, sjelf hade erkänt sitt brott och att det stulna återfunnits i hennes gömmor — hvad skulle han då tänka?

Emellertid triumferade Gretas fiender. Hon hade ju *sjelf* påtagit sig det brott, de tillställt. Saken hade ju aldrig kunnat lyckas bättre. Och nu jublade de likt satan, då denne för en fallen själ öppnar porten till helvetet.

Ändtligen reste sig Olof, som tigande åhört hela den rysliga berättelsen. Han var blek, som svepduken i en likkista och hans ögon hade en underlig glans.

— Jag har älskat Greta, — sade han doft, — och jag älskar henne ännu i detta ögonblick! Han böjde hufvudet, lade handen på bröstet och suckade bittert.

— Himmelske fader! — utbrast den grånade modren, — han tänker ännu på henne! Han vill inte afskudda sin vanära!

Hon vaggade hufvudet i händerna och snyftade som ett barn. Nu framträdde svågern, som emellertid infunnit sig, lade sin hand på Olofs axel och sade i högtidlig ton:

— Olof, jag är din affidna hustrus bror och i hennes namn uppmanar jag dig att besinna hvad du gör. Tänk på barnen!

Olof vände sig häftigt om och såg på de små, der de sutto förskräckta öfver det ovanliga uppträ-

det, gick fram och smekte deras hufvuden samt lemnade derefter rummet.

Olof stod lutad öfver Greta, som vanmäktig och förkrossad kastat sig ned på en stol med hufvudet lutadt emot karmen. Han upplyfte detta hufvud och kysste de ljusa hårflätorna. Heta tårar flöto på hennes hjessa, der de lågo och glindrade som perlor och bröto sig i färgrik glans mot det flämtande ljusskenet.

Greta! — hviskade han lika ömt, som fordom.

Men Greta såg ej upp, hon var tillintetgjord. Nu först kände hon och insåg till fullo, huru oförsigtigt hon handlat, då hon tagit på sig ett brott, som hon ej mera kunde aftvå sig. *Alla* trodde ju henne vara skyldig. O, huru barnsligt oförnuftigt hade hon icke handlat!

Då tog Olof hennes hufvud emellan sina händer och såg henne djupt in i ögonen.

— Greta, -- upprepade han ånyo, — jag vet allt, men jag tror inte derpå. Ett förfärligt miss-tag är begånget. Berätta du mig alltsammans; jag tror på dig, som på den Gud, inför hvilken vi skola aflägga räkenskap, då den stora dagen kommer. Greta, såg nu allt, annars vet jag inte, huru jag skall handla.

Då blickade hon upp till honom, och när hon mötte hans varma, trofasta ögon, slöt hon sig intill

honom och förtäljde hela tilldragelsen. Och han trodde henne.

— Hvilken olycka, att jag var borta! — utbrast Olof, när hon slutat, — då skulle detta inte händt. Men tro inte, att jag nu öfverger dig, då vore ej min kärlek mycket värd. Nej, nej, — han tryckte henne till sitt bröst, — skulle du än bli dömd af hela världen, aldrig dömer jag dig! Jag vill lefva och dö med dig!

Greta brast i en flod af tårar. Hvad hon tänkte och kände, vet endast Gud.

Olof hade gått till hvila, och trött efter sin resa och det sorgliga slag, som vid hemkomsten träffat honom, insomnade han snart. Men Greta var uppe och vakade öfver sitt barn, som hon egnade en outtröttlig omsorg, hvilken icke en gång svek under hennes närvarande upprörda tillstånd. Blott en mor kan så uppoffra sig.

Då öppnades dörren sakta och Olofs mor inträdde. Den gamla gick fram till Greta, lade sin skrynkliga hand på hennes axel och hviskade:

— Får jag tala med dig, Greta. Jag kan inte sofva förr.

Greta följde henne tyst, och åter sammanpressades hennes hjerta af en hemsk aning. Ack, nyss hade solen skymtat fram ur de hopade molnen, nu skulle kanske äfven den sista ljusningen försvinna!

— Hvad har Olof beslutat öfver dig? — begynte den gamla och såg henne allvarligt i ögonen.

Men Greta mötte hennes blick med lugn och svarade modigt, men undergifvet:

— Han har beslutat att lefva och dö med mig — han skall aldrig öfvergifva mig.

— Har du likväl besinnat, att du bringar sorg, skam och vanära öfver hela hans lif? Ditt brott kastar skugga äfven på honom. Derföre, om du älskar honom, så skilj dig ifrån honom. Då försonar du ditt fel både inför Gud och menniskor.

Greta hade åhört detta med nedböjt hufvud, men nu höjde hon det och frågade med vansinnig smärta:

— Och mitt barn, mitt stackars barn? . . .

— Öfver ditt barn vakar nog Herren, Greta. Du kan ju rådgöra med Olof, huru han tycker att du skall uppfostra det.

— Och jag skulle lemna Olof, menar mor? Nej, bed mig heldre dö, ty utan honom kan jag inte lefva, och han skall inte heller någonsin öfvergifva mig!

Detta sade hon med handen på hjertat, fast i sin tro på Olofs kärlek.

— Då, Greta, — sade den gamla lugnt och beslutsamt, — måste jag bort härifrån och taga afsked af Olof för alltid. Du, brottsliga qvinna, sli-ter min son ifrån mig — jag kan inte vara vittne till hans förderf. Du, eländiga, lägger mina grå hår i grafven. Mätte inte straffet för din synd återfalla på ditt barn!

Hon vände sig om, knäppte samman händerna och tillade:

— Herre, förbarma dig öfver oss!

Då kastade sig Greta på knä och sade:

— Vid Honom, som mor anropade, svär jag, att jag är oskyldig till det brott, som illasinnade fiender vilja påbürda mig! I en förtviflans stund påtog jag mig det, emedan jag trodde att jag derigenom skulle bli räddad. Ack, jag enfaldiga ådrog mig då en olycka, som jag nu måste bära, tills Herren förlossar mig! Mor, öfvergif oss inte, tro . . . !

Den gamla vände sig om och såg medlidsamt på den unga sonhustrun, men det var blott ett ögonblick, ty snart utropade hon med samma stränghet, som förut:

— Nej, nej, sök inte att bedraga mig med din rena blick och ditt oskyldiga väsen! Mörkrets furste kan också ikläda sig skepnaden af en ljusens engel. Nej, nej, lemna detta hus, hvars frid du stulit, lemna min olycklige, förblindade son — då först kan jag förlåta dig, då skall jag bedja till Gud för dig . . .

Den arma unga qvinnan var förkrossad. Slutligen sade hon med en röst, som ljud lik en andehviskning:

— Nej, mor, inte skall jag drifva er ur ert hem. Herren skall ha förbarmande med mig. Farväl!

Ett ögonblick derefter stod hon vid Olofs bädd. Hon tryckte en kyss på hans panna och sade sakta:

— Farväl, Olof, tack för all den glädje, du

beredt mig på jorden! Vi återse hvarandra hos Gud — farväl!

Vinden ilade fram och sönderslet de mörka molnen, så att en och annan stjerna syntes. Månen var nära kanten af en sky, som svagt belystes af det blekhvita skenet.

Ute på den vidsträckta och frostiga ängen gled en mensklig varelse fram. Det var en qvinna med ett barn i sina armar. Hon stannade för att draga andan, ty hon hade gått för häftigt. Då föll schalen tillbaka, som dolt hennes hufvud — det var Greta, som i förtviflan flydde med sitt barn från make och hem. Äfven sin gamle far hade hon lemnat; han hade stött bort henne, som en brottslig dotter. Nu var hon ensam i hela vida världen, föraktad och förskjuten af alla. Tårlös irrade hennes blick upp till himlen, liksom väntade hon, att någon af englarne deruppe skulle komma ned och hemta henne och hennes barn.

Då kom en stormvind på nordanvingar, den arma qvinnan skälfde af köld, men ännu var hennes hjerta varmt, ännu rann blodet lifligt i hennes ådror, så att hon kunde skydda den lilla.

— Olof! Olof! — ropade hon, — lika fattig, som jag kom, går jag ifrån dig. Må Gud förbarma sig!

Hon vacklade och föll till marken. "Blomman" var bruten. Hennes lidande var för stort, hon kunde

ej hårda ut längre. Det blef så tyst. Inte en rörelse tillkännagaf om det ännu fanns lif i den bräckliga kroppshyddan. Endast barnets quidan hördes

Natten var förbi och med morgonens ljus vaknade allt till nytt lif och ny verksamhet. Klar och strålande uppgick solen på en molnfri himmel.

Den första snön hade fallit under natten. Det var vintern, som klädde naturen i likskrud. Den hvita svepduken gnistrade mot solljuset, som hade den varit öfversållad med diamanter. Men middagsolen ryckte åter bort täckmanteln och sken leende ned på den gulnade marken.

Då Olof vaknade, sökte han Greta vid sin sida, men fann henne inte der. Fattad af hemsk oro sprang han upp. Ingen i huset hade sett henne, och den gamla modren vågade ej omtala att hon varit hos henne under natten. Ryktet om Gretas försvinnande spred sig snart och allt folket i byn kom i rörelse. Man letade henne i berg och backar, ty man tog för afgjordt att hon i samvetsqual förkortat sitt lif. Ändtligen fram på dagen fann man henne på ängen nedåt sjön. Hon var *död*; hennes hjerta hade brustit och hennes arm stelnat omkring barnet, som hon krampaktigt tryckte till sitt bröst.

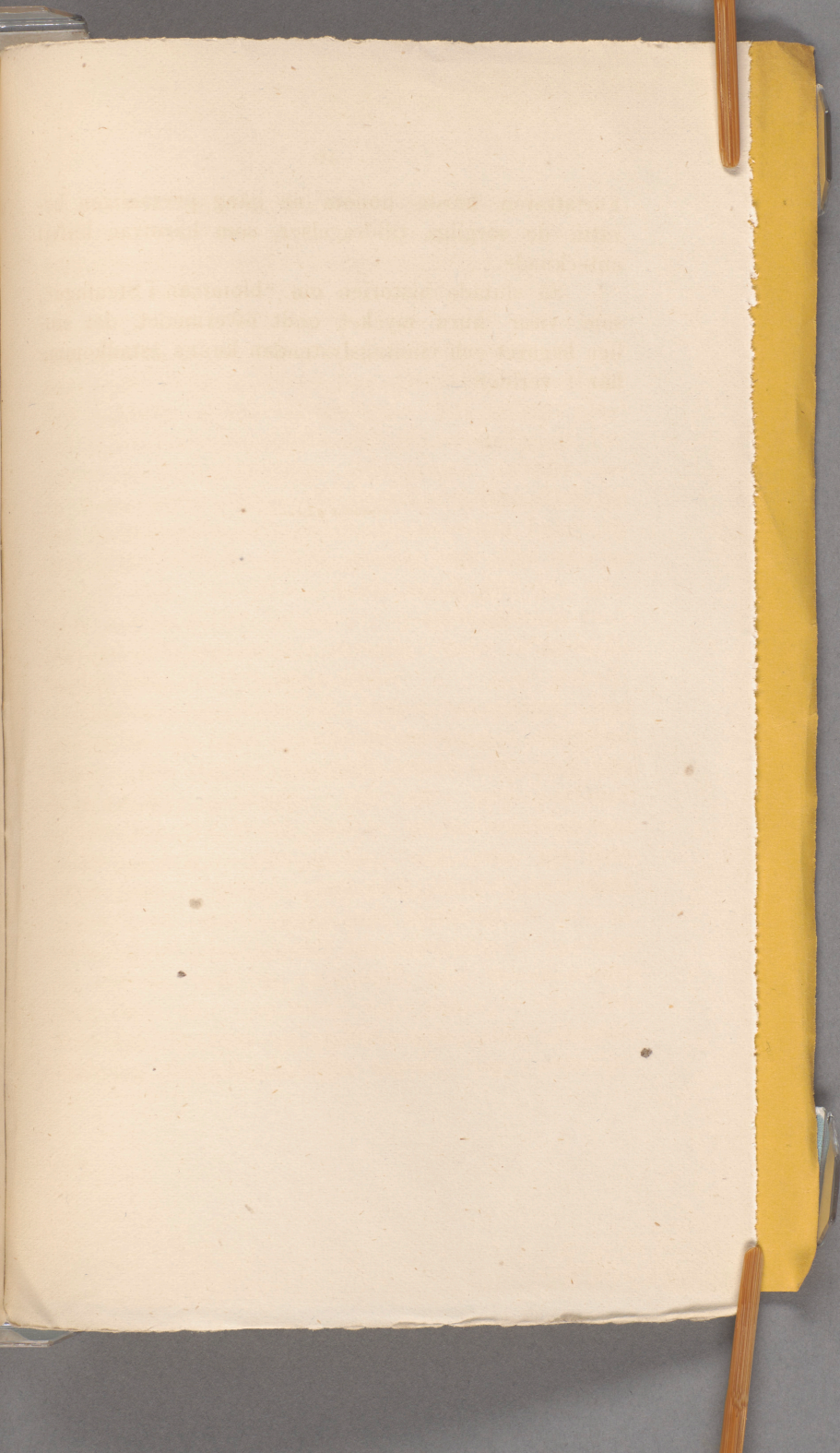
Underrättelsen om Gretas olyckliga slut spridde allmän fasa inom orten. Olofs svåger, som varit med om den nedriga komplotten, greps af förfärlig ånger, ty han var ej nog förhärdad att kunna motstå samvetets bittra förebräelser. Han blef slutligen läsare. Till och med den unge patronen blef dyster till sinnes, ehuru han försökte att med dylika herrars vanliga lättsinne slå bort sorgen. Han fann för godt att inom kort lemna trakten. Han hade ju der åtminstone tills vidare ingenting att beställa, sedan Greta var borta, som han först velat skända, för att sedan kunna vinna henne för sina låga syften. Olofs gamla mor blef så uppskakad, att hon fick ett slaganfall och låg utan sans i flera dagar, hvarunder hon oupphörligt yrade om, att hon genom sin stränghet varit vållande till sonhustruns förskräckliga död.

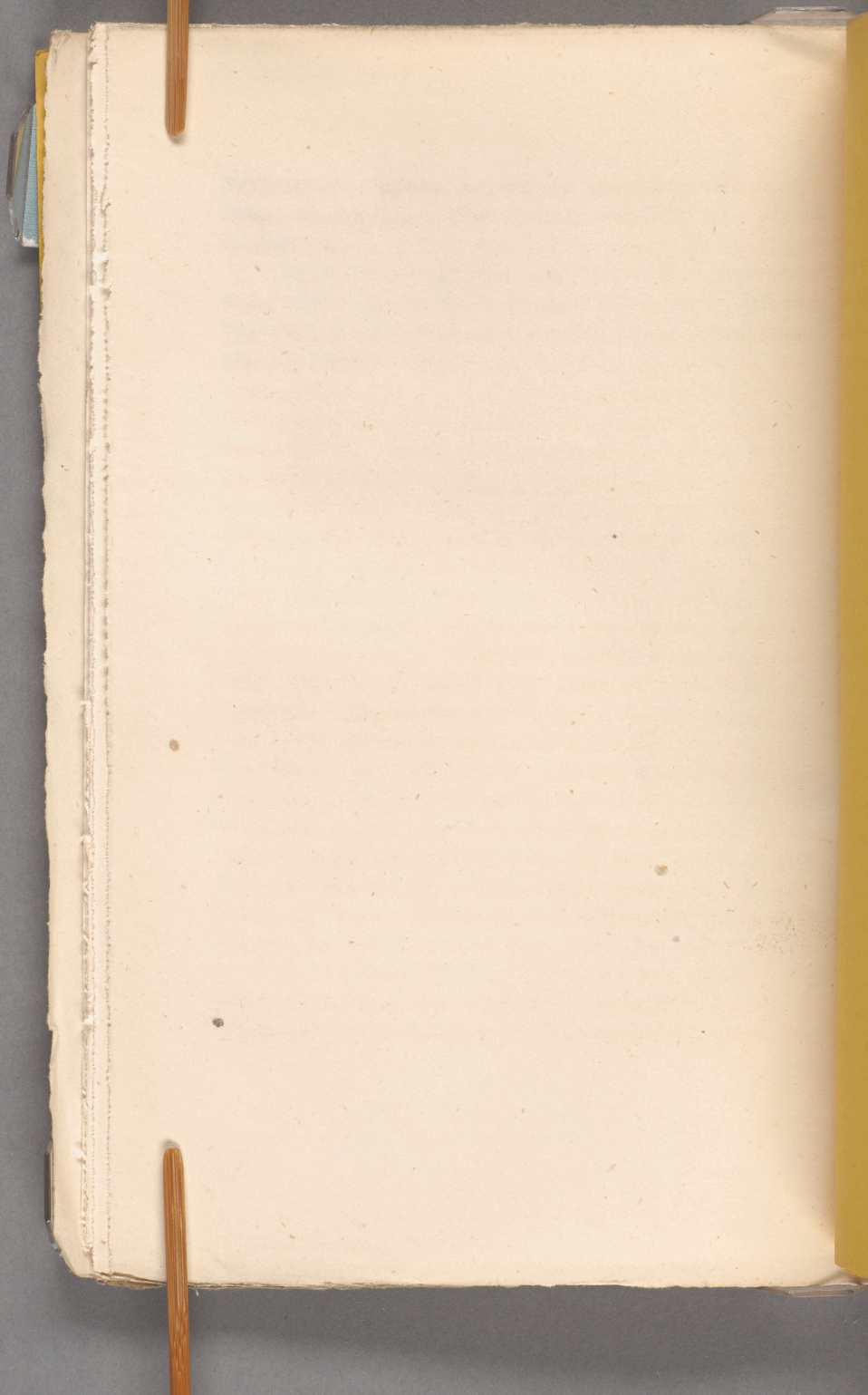
Men huru hade Olof burit sin olycka? Som en vansinnig hade han lupit omkring i skogsbackarne; han flydde alla och stötte bort dem, som ville närma sig honom. Hvad som mest marterade honom var, att Greta dött försmäddad och utan upprättelse. Ingen, som ej lidit detsamma, kan fatta hans qual. Slutligen öfvergick likväl hans förtviflan till en lugnare sorg, och han begynte åter arbeta. Alla hans känslor koncentrerade sig i kärlek till barnen, som han omfattade med största ömhet.

Hans mor dog snart, men han sjelf lefde ännu i många år som en verksam och nyttig samhällsmedlem, ehuru hans sinne ständigt var svärmodigt.

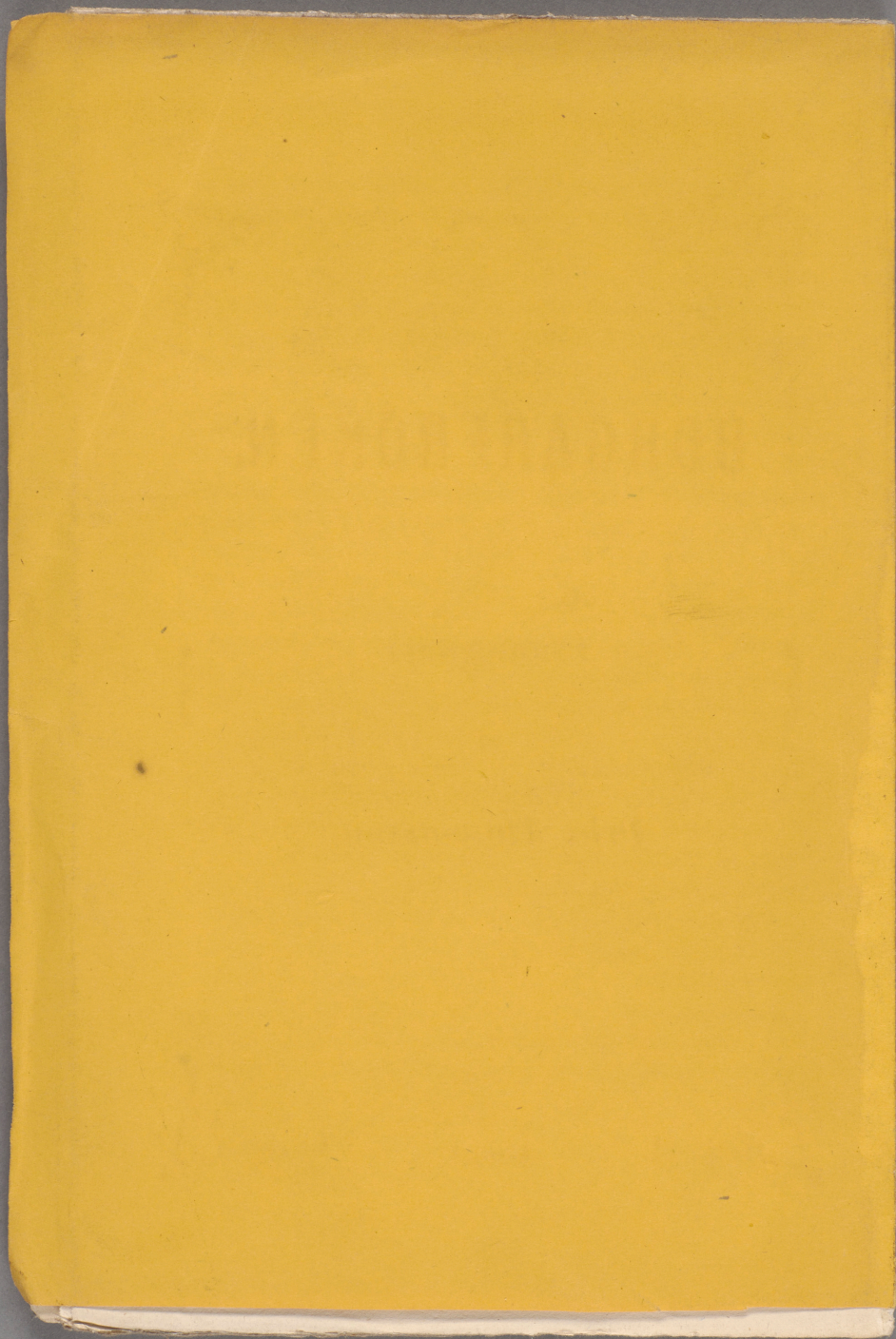
Författaren hörde honom en gång personligen berättade de sorgliga tilldragelser, som härofvän blifvit antecknade.

Så slutade historien om "blomman i Steninge", som visar huru mycket ondt öfvermodet, det sinnliga begäret och vinningslystnaden kunna åstadkomma här i världen.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

